



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Veri & Pii Sacerdotis Idea Seu Vita R. D. Iacobi  
Merlo-Horstii, Pastoris B. Mariæ Virginis In Pascvlo  
Coloniæ, SS. Theol. Licent.**

**Crombach, Hermann**

**Coloniæ, 1645**

Pars. I. De Venatore Diabolo eiusque venatione.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14591**

## ORATIO PARÆNETICA

Habita à R. D.

IACOBO MERLO-HORSTIO

AD SODALES ECCLESIASTICOS

Ann. 1628. in Profesto S. HYPERTI,

&amp; die Commemorat. omnium

Fidelium Defunct.

## T H E M A.

*Dicet Domino, Susceptor meus es tu, & refu-  
gium meum, Deus meus, sperabo in eum:*

*Quoniam ipse liberavit me de laqueo venan-  
tium, & à verbo aspero. Psal. 90.*

## P A R S I.

*De Venatore Diabolo, eiusq̃ venatione.*

Adm. R<sup>di</sup>, Eximij, Clarissimi, & Vene-  
rabiles Domini Sodales Parthenij,



*Vm demandata mihi esset paucis  
ante diebus à R. P. nostro Sodal.  
Praeside hoc die & hoc loco dicen-  
di prouincia, primùm dispicere  
mecum cœpi, casu an consilio hic  
ipse dies mihi ad dicendum obtigisset, vt qui  
ipsum*



ipſus ad hoc munus me iure propè quodam in-  
 uitare ac impellere viderem : Siue enim atten-  
 derem primum Eccleſiæ inſtitutum , quo nobis  
 hoc die Fidelium Animarum memoriam pro-  
 ponit , amplum & perutile dicendi argumen-  
 tum ſuggeri mihi videbam , vt de hoc Eccleſia-  
 ſticorum officio ad animarum refrigerium piè  
 ac fideliter exſequendo in hoc conſeſſu verba fa-  
 cerem , quippe qui ex Eccleſiæ ordinatione &  
 pia fidelium liberalitate ad hoc munus ſingula-  
 riter vocari ac deſtinari videmur , vt animabus  
 fidelium defunctorum quâ ſacrificijs , quâ pre-  
 cibus opem ac ſuffragia præſtemus : Siue hunc  
 diem conſiderem , quatenus peracto iam Veſpe-  
 rarum officio feſtiuam S. Hupertii memoriam  
 recolit , præclaram quoque mihi videbam dari  
 dicendi materiam. Quidni? Hupertus illuſtris  
 ille quondam in ſeculo Princeps & venator , ſed  
 longè poſtmodum illuſtrior in Eccleſiâ Sacerdos  
 & Pontifex tot tamq̃ præclaris fulget virtu-  
 tum inſignibus , vt meritò Sacerdotibus velut  
 exemplum ac ſpeculum virtutis ac pietatis pro-  
 poni debeat. Quod ergo dicendi argumentum  
 capiam ? Prius hoc loco hætenus ſat luculenter  
 tractari audiuiſimus , & doctiſſimâ pariter &  
 piſſimâ myſterium Miſſæ explicatione ad deuo-  
 tam ſancti Sacrificij pro viujs & defunctis ob-  
 latio-



lacionem instruimur & quasi manu ducimur.  
Itaque posterius mihi reseruari video, idq; ego  
volens pro gloria & honore tanti Antistiti,  
quem utpote Patronum & tutelarem Ecclesia  
mea iure veneror, quin & pro amore vestri,  
Sodales Ecclesiastici, non inuitus arripiam, &  
Huperto duci sacram quandam seu spiri-  
Inuitat ad spiri-  
tualē ve-  
nationem  
institu-  
endam.  
tuationem instituam. Neminem offen-  
det, spero, sed omnes afficiet argumenti noui-  
tas, aut potius excitabit utilitas: Ostendam e-  
nim quantum nostra iuter sit, Venatores huius  
mundi eorumq; mores ac studia probe nosse, &  
veram nobisq; dignam venandi artem intelli-  
gere.

I. Cogitanti mihi, quid sit hic mundus, in quo  
Mundus velut exules & peregrini à cœlesti patria degi-  
desertū est mus, videtur recte vastum quoddam desertum  
ac horridam syluam posse appellari, in qua o-  
mnis generis fera ac bestia immanes vagantur.  
Hoc porro desertum suos quoque venatores ha-  
bet: eorum duo sunt, Deus & Diabolus, uterque  
Duo mun-  
di venat-  
tores.  
animas, sed artibus studijsq; multum disparibus  
venatur: hic charitate, ille odio omni ac crude-  
litate ad venandum agitur: Hinc malignus De-  
mon Princeps mundi huius ab ipso Christo  
vocatur, & Christus orbis reparator ac domi-  
nus, conditor ac moderator nominatur: hi am-



bo sunt primarij seu principes, qui venandi sibi ius in hoc mundi deserto, quamuis non pari iure vendicant. Ambo suos quoque vicarios, & velut subordinatos ministros habent, quorum operâ & ministerio suas exercent venationes.

Et quidem Diabolum venatorem dici, quis miretur? Princeps quippe, vt dixi, mundi dicitur: Principibus verò ius venandi competit. Et si artes & studia venatorum attendere libet, meritò venatorem dici apparebit. Quid enim? aspiciite venatores, quo studio ac labore innocuis pariter ac nocuis animalibus parent insidias, disponunt laqueos, retia tendunt, foveas occultè preparant, per saltus, arbusa, dumeta, ac inuia quæque pergunt, vt bestiolam aliquam in suam potestatem redigant, ac miseram deinde mactent, aut tractent ad libitum; & quamuis plerumque frustrentur spe sua, inanes lasiç, ac malè pasti domum remeent, non ideo venationem valere iubent, velut fracti laboribus aut fatigati sumptibus; quin potiùs noua semper ad venandum spe, noua alacritate, nouo desiderio rapiuntur. Semper illis aliquid crastina promittit dies, quod hodierna negauit. Hæc mecum perpendite, & an non hæc, re ipsa maligni venatoris studia ac mores adumbrent, vos ipsi cogitate.

II<sup>o</sup>  
Diabolus  
venator.



Non e totus infaciendis laqueis, struendis insidijs & hominibus capiendis occupatur; vix vt credi possit, quanto desiderio reneatur capiendi animas, quàm indefatigabili labore in eiusmodi venationem incumbat? Sed audite

*1. Pet. 5.* Apostolum id luculentius exprimentem: Fratres, sobrij estote, ac vigilate; quia aduersarius vester Diabolus tamquam Leo rugiens circuit, quærens quem deuoret. *Similis leo ni rugiēt:* Fingite vobis Leonem dierum aliquot inedia laborantem, & qua ille rabie obuiam forte prædam insequitur, rapit, lacerat, & in viscera condit, eadem & longè maiore crudelitate Diabolum animas persequi & perdere velut in typocogitate: vt non possit commodius venatoris illius ardor & rabies, quàm titulo leonis rugientis exprimi.

Quid mirum? ingens superbia illi magnam præbet audaciam: odium verò ingens humanum eius crudelitatem acuit, naturalis astutia ac intellectus subtilitas auget vires, ac tot annorum experientia fiduciam illi vincendi ac venandi feliciter præstat: vnde & vni huic operi velut trahente voluptate peruigit, ac infatigabilis insistit, cibi, somni, alteriusve negotij cura, vt potè corporis expers, non tangitur, quo minus dies noctesq; venationi suæ vacet.

Quis



Quis tam callidi ac truculenti venatoris ex- III.  
 positus insidijs non metuat? quis non horreat? Crudelis  
 quis de salutis praesidijs non cogitet? Sanè vt ad <sup>ac callidus</sup>  
 salutarem metum ac sollicitudinem nos exci-  
 taret Apostolus, graphicè huius venatoris vafri-  
 tiem ac potentiam describit: Induite ergo Ephes. 6.  
 vos, inquit, armaturam Dei, vt possitis  
 stare aduersus insidias Diaboli; non enim  
 est nobis colluctatio aduersus carnem &  
 sanguinem, sed aduersus Principes ac Po-  
 states, aduersus mundi rectores, tenebra-  
 rum harum, aduersus spiritualia nequitiae  
 in caelestibus. O quàm multa his verbis indi-  
 cantur, quae hos venatores potentes admodum  
 ac crudeles nobisq; formidabiles faciunt, ad-  
 uersus quos tamen nobis ipsis fragili carne cir-  
 cumdati est depugnandum.

Quamobrem hic infernalis venator ijs pas- IV.  
 sim titulis & nominibus in S. Script. describi- Horribi-  
 tur, quae non nisi metum ac horrorem spirant: lis descri-  
 veluti sunt, Draco, Serpens, Aspis, Basiliscus, ac <sup>ptio eius.</sup>  
 similia. Dominus ipse apud Iob horribilem Dæ-  
 monis formam depingit. De ore, inquit, eius Iob 41  
 lampades ignis procedunt, sicut tæda i-  
 gnis accensa, de naribus eius procedit fu-  
 mus, sicut ollæ succensæ & feruentis: ha-  
 litus eius prunas ardere facit, ac flamma



de ore eius egreditur. Deinde subdit: Non est potestas super terram, quæ comparetur ei; qui factus est, ut nullum timeat: omne sublime videt, ac ipse est Rex super omnes filios superbiæ. Merito ergo clamat *Apos. 12.* Angelus in Apocalypsi: Væ terræ ac mari, quia descendit Diabolus ad vos, habens iram magnam. Sed quorsum hæc? nimirum ut cognitâ hostis nostri & infernalis venatoris potentiâ, seriò cogitemus, qualibus præsidijs, quàm sollicitè nos aduersus tantam rabiem muniri oporteat.

Nouerat hæc utique S. Prøpheta David, ac hinc merito Deum, velut salutis & libertatis sue vindicem, quasi exultans præ gaudio, gratam mente & deuota prædicat, dicens: Quia ipse liberauit me de laqueo venantium.

V. Ut ergo id ipsum & nos meliùs cognoscamus, pergamus vterius, & videamus, quas qualesve feras hic potens & ferus venator artibus laqueisq; suis impetere audeat: nimirum escam potentis venatoris & Principis mundi huius non est, teste Iob, vulgaris & vilis, sed Electos, vnde pijsimos & sanctissimos quosque Robur, aggreditur. Ecce Iob virum illum innocentem & vel ipsum Dei testimonio rectum ac timentem DEVM, attamen quos artibus insidijsq;



truculentus ille venator eum exagitat? Sic vas  
 Electionis Paulum vehementer impetijt, ad- <sup>S. Paulū.</sup>  
 uersus quem angelum Sathana, id est scelerum  
 incentorem destinauit, qui eum continenter  
 vexaret; tanta enim eius erat superbia, vt ne  
 illum quidem desperaret posse capi, qui iam  
 pridem aërijs potestatibus sublimior in ter-  
 tium cœlum conscendisset.

Antoniam quoque inuictum illum Athletam <sup>S. Anton.</sup>  
 quam acriter pressit, quot illi laqueos, quot re-  
 tia tetendit, ac quamuis diuino fultus robore  
 Christi pugil ex acri quodam certamine Dia-  
 boli fraudes fortiter elusisset; non tamen, vt  
 inquit Athan. Antonio securitatem vincendi  
 vnus dedit triumphus, nec Diaboli semel fra-  
 cta defecere vires.

Verum audite ac obstupescite, qualem in de- <sup>Christum</sup>  
 serpto prædam truculentus ille venator capturus <sup>Iesum.</sup>  
 abeat: Ductus est IESVS in desertum à Spi-  
 ritu, vt tentaretur à Diabolo, nempe hoc  
 omnem superat admirationem, quod ipsum  
 Angelorum Dominum, ipsum cœli terræq; Re-  
 gem, quem cœlesti testimonio Filium Dei esse  
 audierat, laqueis suis irretiri posse non despe-  
 raret. Viderat aliquoties hanc feram robore  
 & viribus præpotentem dirumpere laqueos  
 suos, non cessat tamen, sed nouas illi fraudes,



Leo Papa. nouam audaciam insita nocendi libido suggerbat : tantum scilicet de natura nostrae mutabilitate sibi promiserat, ut quem verum experiebatur hominem, praesumeret fieri posse peccatorem.

Quod si ita est, quis nostrum huius tam audacis ac callidi venatoris artes non metuat, qui tam impares congregimur Achilli? qua non confidentia vermiculos ac velut locustas aggredietur qui Dominum Maiestatis tentare ausus est? Hac quotidie legimus, audimus & scimus, & tamen non desunt, qui ducunt in bonis dies suos, qui otio & ignavia diffuunt, viuunt securè & splendide, carnis delicias & oblectamenta querunt, saeculi mores & luxum sectantur? quid est hoc aliud, quam hostem & venatorem tam potentem ad arma lacessere, immò quid aliud, quam ipsi laqueos & arma in nostrammet perniciem ministrare?

VI. Quod quidem ut tanto maiori cura & sollicitudine fugiamus, non erit abs re, si, qualibus laqueis crudelissime venator utatur, dispiciamus, quis verò laqueos illos enumerabit? tanta illorum multitudo est, ut Ecclesiasticus dicat nos in medio laqueorum ingredi, Propheta Regius eos pluuia ex aere in terram cadenti comparet, citius gutta omnem numerum excedunt: Pluet,



inquit, super peccatores laqueos. In via *Psal. 142*  
 hac qua ambulabā, absconderunt superbi  
 laqueum mihi. *Beatum sanè Antonium ferens*  
*quadam vice aërem laqueis vndiq; plenum vi-*  
*disse, ac ille quidem inusitatum miratus specta-*  
*culū intellexit, laqueos esse venatoris infernalis,*  
*tot inquam fraudes, tot artes ac machinas, qui-*  
*bis nos Dæmon secum trahere nititur in perdi-*  
*tionem. Verè quocunq; nos vertimus, laquei sese* *Oīa plena*  
*ingerunt; quid enim sunt tot occasiones mali,* *laqueis.*  
*tot conuersationes periculosa, tot colloquia pra-*  
*ua, tot peccandi pericula, nisi laquei Dæmonis?*  
*quos ille vigilans & dormiens, edens &*  
*bibens, loquens & tacens, tendit?*  
*Mira est, attamē vera Sapiētis sentētia: Crea-* *Sap. 14.*  
*ture Dei, inquit, in odium factæ sunt, & in*  
*tentationem animabus hominum, & in*  
*muscipulam pedibus insipientium: vel ut*  
*Græcus habet textus, ἰσχυρὸν, i. in laqueum*  
*defixū. Indicatur his verbis, inquit Lorinus, scri-*  
*bens in hūc locum, Dæmones tanquā venatores*  
*laqueos ac tendiculas ponere, quibus incautos*  
*improvidosq; capiant, creaturarum dulcedine*  
*illiciendo. Rectè quidem, non n. noxiæ sunt hōi*  
*creaturæ, conditione naturæ suæ, aut voluntate*  
*Conditoris, sed malitiā & inuidiā Dæmonis, qui*  
*diuina benefici & dolo inuidiæ suæ in animarum*  
*nostrarum veneficia conuertit.* *Tris-*



VII. *Triplici quidem ordine bona distingue, alia*  
*Triplicia bona natura, alia bona fortuna, alia bona gra-*  
*bona.* *tia; quæ omnia in nos tam liberali manu ef-*  
*fundit diuina bonitas, vt his in laudem Authoris*  
*& donatoris tam benefici vteremur, sed pro-*  
*dolor his ipsis sepius ad iniuriam & contume-*  
*liam tanti benefactoris abutimur. Quàm mul-*  
*Natura.* *tis natura bona, velut ingenij acumen, iudicij*  
*vigor, memoria firmitas, lingua facundia, cor-*  
*poris decor, & virium robur, vitæ longauitas*  
*fuerunt occasio ruinae, laqueus perditionis?*

VIII. *Fortuna quoque bona, id est diuitias & opes*  
*Fortuna.* *huius sæculi, inter diaboli laqueos accenso;*  
*1. Tim. 6.* *imò non ego, sed Apostolus: Ecce qui volunt*  
*diuites fieri, incidunt in tentationem &*  
*in laqueum Diaboli, ac desideria multa*  
*Oper* *inutilia ac nociua, quæ mergunt homi-*  
*nem in perditionem; radix enim omnium*  
*malorum est cupiditas. Quid apertius?*  
*Multos sanè, teste Sapiente, perdidit au-*  
*rum & argentum, multi dati sunt in auro*  
*casus, à minimo enim vsque ad maximum*  
*omnes auaritiæ student, Isaia teste. Hoc la-*  
*queo Iudam cepit, qui lucro ex prodicione Ma-*  
*gistri acquisito malè gaudens laqueo sese sus-*  
*pendit, & Diaboli prada factus est. Hoc laqueo*  
*cepit Simonem Magum, qui, quod gratis dati*  
*aut*



aut accipi debebat, pecuniâ possidere tentauit. Verè beatus vir, qui inuentus est sine macula, & qui post aurum non abiit, nec sperauit in thesauris pecuniæ; sed quis est hic, & laudabimus eum?

Sed & Honores & dignitates huius sæculi, IX.  
 ô quàm multis laquei mortis & perditionis æternæ fuerunt! Sicut perdix, inquit Eccles. inducitur in caueam, & vt caprea in laqueum, sic & cor superbiorum. Hinc Apostolus diligenter monet Timotheum, ne ad Episcopatum prouehat Neophytum, ne in superbiam, inquit, elatus, in iudicium, in opprobrium, ac in laqueum incidat Diaboli. Hoc laqueo ipse Demon captus est, & hinc vim eius intelligens, libenter hoc laqueo utitur, vt quo scit homines velut honoris & eminentiæ cupidos facile capi posse, & in eundem interitum trahi, nec sanè dubitauit Christum ipsum hoc laqueo & hac esca tentare, propositâ enim ante oculos mundi gloriâ, cunctisq; eius opibus & regnis: Hæc, inquit, omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me. O quot feras, quot (inquam) animas duobus hisce laqueis honorum & opum infernalis venator capit, quàm feliciter illi cedit his duobus laqueis instituta venatio? quàm multos trahit ad inferos!



ros: immò homines ipsi, vt se verè bestias, id est, insipientes ostendant, gaudent his laqueis irritari: dolent expediri, & quod miserius est, certatim currunt ad laqueos, & inuident capti, qui capi non potuerunt.

X.  
Gratia  
bona.

Iam verò & ipsa gratia bona hominis, agente id demonis malitiâ, in laqueum conuerti quis crederet? id tamen non rarò contingit, si enim videat malignus venator, se non posse à bonorum operum studio piorum mentes auocare, ipsius operis intentionem, à qua potissimum eius integritas pendet, corrumpere nititur, quod si ne hoc quidem assequitur, superbia & arrogantia laqueos inicit, vt homo sibi complaceat, ac præeminentia & sanctitatis opinione blandiri incipiat: nam cum alia vitia vitijs nutriantur, superbia eiusq; filia ambitio, & inanis gloria virtutibus ipsis pascitur & insolescit, cum solis virtutibus laudem & gloriam deberi intelligat, hinc fit non rarò, vt qui longo tempore fideliter Deo seruietes, & virtutum opera non segniter exercentes omnia iam propemodum pericula euasisse videbantur, in hunc quasi postremum Diaboli laqueum incauti & imprudenter impingant. Verùm breuius hæc persequor quàm fuerat instituti ratio, prolixius quàm patiatur temporis angustia: itaq; modum venandi illius maligni venatoris paucis ostendamus.

Et



Et quidem illius venandi modum pulchrè describit Gregorius: Priùs, inquit, cõplexionem vniuscuiusq; aduersarius noster perspicit, ac tum tentationis laqueos apponit, alius namque lætis, alius tristibus, alius timidis, alius elatis moribus existit, quo ergo aduersarius occultius eos facilè capiat, vicinascõplexionibus deceptiones parat. Què admodũ n. aucupes varijs escis vtũtur pro varia auuũ natura, quas illaqueare cupiunt, ita callidus hostis, diuersis malorum irritamētis ad illaqueandas animas pro varijs hominum ingenijs vti solet, eos n. homines qui more pecudũ viuũt, vilissimis carnis voluptatib. ad quas pecudũ more rapiuntur, inuitat; alios verò carni minùs deditos pecuniæ desiderio inflammat, generosiores verò, qui pecuniã neglectã gloriæ student, ac populari magis aurã pascuntur, ambitionis ac superbiæ laqueo inuadit: ceterũm pios homines & virtutis amantes frequẽter sub imagine virtutis incautos decipit: facile enim ijs est huius venatoris laqueos agnoscere, cum detectã facie ad manifesta crimina impellit, at cũ speciẽ virtutis ostẽtat, facile virtutis amãtes illaqueat, sic & venatores, vt faciliũ certas quasdam feras capiant, ceruorum sibi terga obuoluunt, aut viridi veste, aut plumatis tuniculis amiciuntur:

XI.

Modus  
venandi.



an non similiratione Princeps ille tenebrarum sapius transfigurat se in Angelum lucis, non nisi virtutis ac honesti speciem praesefrens, vt simpliciores & impruidos hac arte trahat in laqueum & perditionem?

XII. *Qua cum ita sint, & tam immanis ac periculosa cura effugientis venatoris insidijs exposita sit vita nostra, qui nos tot laqueis, ac tanta calliditate desqueos. etesq; persequitur: an ne hic locus aut tempus est dormiendi, ridendi, iocandi & lasciuiendi, an non potius vigilandi, & totis viribus vocibusq; clamandi ad Dominum: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est, Libera me, Domine, de ore Leonis, ac de cornibus vnicornium humilitatem meam, Custodi me a laqueo, quem statuerunt mihi, & a scandalis operantium iniquitatem, Ps. 140. Verè ille felix ac beatus dicimetur, cui cum Propheta dicere concessum est: Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium; laqueus contritus est, & nos liberati sumus.*

XIII. *Potuit id quidem sanctus Antistes noster Huberti. Exemplo S. pertus iure merito dicere, vtpote qui sese opere diuinae gratiae ab omnibus his laqueis feliciter expediuit: Mox enim, vt desertis gentilitatis erroribus Christo nomen dedit, illustrem saeculi prin-*



Principatum & mundi gloriam contempsit, p-  
pes & bona pauperibus distribuit, ne vllis ini-  
mici teneretur laqueis, quo minùs Christum  
sequeretur, & Deo vacaret. Itaque cùm Ro-  
mam pietatis ergo viseret, & Sergius Pontifex  
Rom. intellecto Lamberti decessu, dignum tan-  
to Præsule in Tungrensi Cathedra successorem  
quereret, Hupertus diuino iudicio tanti hono-  
ris apice dignus est proditus, quem ille tamen  
constanter planè recusans, postmodum tamen  
inuitus & quasi coactus accepit.

In hoc verò vita genere totum se Deo & pro-  
ximorum saluti dedit, ieiunijs vigilijs, oratio-  
nibus instantissimè incumbens, docendo, visi-  
tando, nulli vnquam labori pepercit, & qui  
antea in sæculo feras venari solebat, iam vena-  
tor hominum factus, studio Religionis ac amo-  
ris Dei succensus, longè ardentius feras venatur  
Christo maectandas, id est, Brabantos iam tum  
Idololatrias efferatis moribus viuendi ratione  
parum bestijs dissimiles, Christiana religione,  
charitate & mansuetudine imbuit, & quidem  
vt diaboli laqueos declinare oporteat, tum do-  
ctrina monitis, tum vitæ suæ exemplis ostendit. XIV.

O præclara, Deoq; chara, & nobis, ô Eccle-  
siastici, digna venatio! alia quæ feras in campis  
ac syluis persequitur, Conciliorum & Canonum  
de qua.

Venatio  
honestæ  
ac licitæ  
Clericis  
de qua.



decretis, Clericis prohibita est, vt videre licet apud Gratianum, cap. Quorundam, dist. 34. in Concil. Aurelian. decretali, cap. Episcoporum, in Concil. Vien. & habetur in Clement. de statu Monach. denique in Concil. Trident. Sess. 24. de Reformat. Eadem malè quoque in Scripturis audit. Vnde Hieron. in Psal. 90. Penitus in Scripturis sanctis sanctum venatorem non inuenimus. At hæc venatio sancta est, ad quam vos duce Huperto inuito: hæc est illa venatio, de qua Dominus apud Ieremiam loquitur: Mittam eis multos venatores, & venabuntur eos, de omni monte, & de omni colle, & de cauernis petrarum, quem locum eleganter ac appositè ad nostrum institutum explicat P. Cornelius à Lap. Mittam eis venatores, id est, viros Ecclesiasticos & Religiosos, qui omnes homines etiam feros, vti Indos, Brasilios, Peruanos, &c. in montibus & cauernis ferarum instar habitates venantur, vt Christo mansuefaciant: tales olim venatores fuerunt Apostoli, & qui Apostolorum vestigia secuti sunt, Lambertus, Hupertus, Xauerius, alijq; innumerabiles: talium venatorum plena est omnis antiquitas.

XV.

Sed reflectamus oculos, & nostrorum temporum



rum faciem contemplemur, o quomodo obsecu- <sup>Temporis</sup>  
 ratum est aurum, mutatus est color opti- <sup>nostri mi-</sup>  
 mus? Dolens gemensq; dico, Sodales Ecclesiasti- <sup>seris.</sup>  
 ci, qui Legatione pro Christo fungimur,  
 qui feras, id est homines bestiales venari & la-  
 queis maligni venatoris expedire debemus, ipsi  
 laqueis eiusdem tenemur implicati. Recolligite  
 paulisper animo, quos antea descripsi laqueos,  
 & an minus in Clero, quam in populo saeviant,  
 vos ipsi iudicate. Quid de avaritia laqueis di-  
 cam? quos nominare pudet & piget quid de  
 ambitione, id est, de effreni illo captandi hono-  
 res, praelaturas & dignitates studio loquar?  
 quam pingues hoc vno laqueo predae in Clero  
 capit crudelis ille venator?

Olim quidem sanctissimi viri & doctibus omni- <sup>XVI.</sup>  
 bus ad regendum idoneis ornatissimi ad Ecclesia <sup>Sancti vi-</sup>  
 primatum & ad sacras dignitates timidè venie- <sup>ri olim ho-</sup>  
 bant, anxij, imò & inuiti trahebantur, nunc vi- <sup>nores fu-</sup>  
 deas permultos, qui cupidè inuolènt, & qui inui- <sup>giebant.</sup>  
 tas (vt ita dicã) Ecclesias omni ad se cura ac con-  
 tentione trahere non dubitent. Ecce Episcoporu  
 illud lumen S. August. A deo, inquit, timebam  
 Ep̄atū, vt qm̄ cœperat esse iã alicuius mo-  
 menti inter seruos Dei fama mea, in quo  
 loco sciebã nō esse Ep̄ū, nō illo accederẽ;  
 cauebã aut̄ hoc, & agebã quantū poteram,

vt



vt in loco saluarer humili, & non in alto periclitarer.

D. Gregorius quas non quæsiuit latebras, quid non fecit, vt summi Pontificatus apicem fugeret? & nisi fulgentis de cælo columnæ iudicio deprehensus fuisset, nunquam ad illam sedem peruenisset. Mitto S. Ambrosium, S. Martinum, S. Hupertum, aliosq; innumeros, tam studiosè ac sollicitè præfecturas & curas Ecclesiæ fugientes, quàm nunc auidè à multis quaruntur.

Et illi quidem, etsi diuino nutu vnius tantæ Ecclesiæ, vnius Episcopatus curam susciperent, gemebant, tremebant, querentes, quòd impares tanto oneri ac curarum moli humeros submitterent, imò si quando secum tanti muneris difficultatem ac pericula perpenderent, velut subito horrore ac stupore tenebantur attoniti; illi, inquam, qui orationi instantes erant, quibus hoc vnicè propositum erat, cum Deo, aut de Deo loqui, docebant, scribebant, predicabant, vigilabant pro salute populi, & pro commisi sibi gregis custodia se totos & omnia lubentes impendebant. Nunc verò curritur ad Ecclesiasticas Curas, tanquam sine curis iam quisque victurus sit, cum ad Curas peruenerit. Videmus enim nunc passim multos,



non vnius tantum, sed plurium Ecclesiarum Cura grauari, & interim tamen in magna securitate viuere, otuari, ludere, stertere, venari feras, non animas, & congerendis studere diuitijs, nec vllam tam formidandi muneris sentire difficultatem, non angi periculo, nec vlllo reddendæ tandem rationis metu turbari. Liberè, sed verè S Bernardus, scribens ad Eugenium, loquitur: Altiozem sortitus es locum, sed non tutiorem. Terribilis prorsus, terribilis est locus iste, vbi sedet potiùs egregius Magister, qui docuit terrena calcare, qui excussit manus suas ab omni munere, qui dicebat de corde puro, ac conscientia bona: Argentum & aurum non est mihi.

Optandus esset hoc seculo in multis Bernar- XVII.  
di zelus ac parrhisia, seu loquendi libertas: nam Monendi  
habentibus omnia, sepe deest, qui veritatem di- libertate  
cat: sed an verum dicere ac docere nefas erit? <sup>opus.</sup>  
Erit sanè, si mores seculi ac hominum iudicia  
spectes. Dicat tamen liberè & intrepidè, quis-  
quis Dei fauore contentus pro amore & honore  
veritatis inuidiam contempsit; dicat, inquam,  
& in vitia, non in homines aculeum figens:  
Væ qui coniungitis domum ad domum, Contra  
& agrum agro copulatis. Qua enim con- ambien-  
scientia Vos Curas Curis, Ecclesias Ecclesijs, tes plura  
bene- beneficia,



beneficia beneficij cumulat? Vos qui pauperis Christi Ministros vos esse dicitis, eiusq; patrimonio viuitis, qui & habentes victum & amicum contenti esse iubemini? vos qui statum profiteremini, cuius honor & integritas mundi operum contemptu & caelestium honorum desiderio potissimum constat? an vnus forsan Ecclesiae, ac paucarum animarum cura non sat periculosam apud supremum tribunal causam vestram non faciet? Verè pro multa beneficia itur ad multa supplicia, sed hic mentitur iniquitas sibi, ac auctoritatis dignitatisq; praetextu splendidius lautiusq; vitae generi sibi licere persuadet. Verum *exteriorum splendorem.* erratis, o Ecclesiastici, qui externarum rerum apparatu ac populi auctoritatem quaritis: Hac est prudentia filiorum huius seculi. Regum ac Principum terrae, dignitatis titulo vestiri, mollibus indui & purpura ac bysso; epulari quotidie splendide, magnos post se trahere famulantium greges, diuitias ac gloriam suam ostentare; ac verò filiorum Ecclesiae, cuius gloria ab intus est, id est, Ecclesiasticorum, qui selecti de populo longè alias viuendi leges profitentur, est, non hic conformari huic seculo nequam. Illorum est modestè se gerere, ac dignitatem suam charitate, *internus* zelo, prudentia, pietate, modestia, *et ornatus* ceterisque virtutibus magis, quàm externo splendore *Ecclesiae.*



dore tueri. Hac humilitatis Euangelica, et  
Christiane moderationis professione plus sibi a-  
meris & honoris apud homines, quam ma-  
gnifico famulatio, aut regia mensse splen-  
dore, aut vestitu vario ac luxurioso sibi  
conciliarent, nimis enim fragili fulcro nitun-  
tur, qui rebus tam inanibus Hierarchicam di-  
gnitatem fulciri putant.

Maiores utique ac dignioribus presidys  
sacra illa Ecclesie Maiestas, id est, fide, ac  
vita meritis, ut inquit Canon Concilij  
Quarti Carthaginensis Africani, stabiliri  
debet. Respicite priscos illos Ecclesie Patres quem se-  
ctati SS.  
Episcopi  
ac Antistites summis infimisq; gratos ac ho-  
noratos, quorum scilicet auctoritas ipsis Re- fuerunt ter-  
roribus  
gibus & Imperatoribus admirationi & ter-  
rori fuit. Quid S. Ambrosium Theodosio, ratoribus  
quid Augustinum Gratiano & Valentiniano, S. Ambro-  
sius.  
quid Annonem Coloniensem Antistitem Hen- S. August.  
rico, quid Heribertum Ottoni tanta aucto- S. Anno.  
ritate venerandos ac formidandos reddidit: S. Heri-  
bertus.  
nimirum illos virtus orbi suspiciendos ac Au-  
lis venerandos fecit, frugalis vita Principi-  
bus gratos & amabiles, ipsa Christi humili-  
tas in eorum moribus clarè resplendens o-  
mnibus fecit honorandos, ac exosculandos,  
nihil frugalitas glorie detraxit; nihil ho-



nori modestia, nihil simplicitas Authoritatis derogavit: quæ quidem dignitatis tuenda ratio, si multis hoc tempore magis cordi esset, facefferet mox exitialis illa honorum ambitio, ac opum furiosa cupido concideret, exularet zelus ac contentio, coniungerentur omnes in vinculo pacis ac charitatis. & contritis inimici venatoris laqueis, ad sacræ & cœlestis venationis studia alacrius & expeditius pergeretur.

Votum S.

Bernardi

Quis mihi det, vt verbis Bernardi loquar, votum meum exprimere? quis mihi det, antequam moriar, videre Ecclesiam Dei, sicut in diebus antiquis? quando Apostoli laxabant in capturam non argenti, vel auri; sed in capturam animarum? Quando Pastores Ecclesiæ pascebant non semetipsos, aut canes, & equos: sed oves Christi assidua sollicitudine curabant: nihil vanitati, nihil mimis, ludis ac nugis impendebant; sed velut Ecclesiæ fideles Oeconomi, imò patres pauperum, quidquid supererat frugali & hospitali alimoniam, id omne pauperibus liberaliter erogabant: Mitto exempla sacra, vnum laudabile omnino, ac imitabile Amedei Ducis Sabaudia, non possum, quin memorem: Ipse, teste Munstero, ex-

ternis



ternis Oratoribus canes ipsius venaticos videre  
 poscentibus, mendicos totius vr̄bis produci ius-  
 sit, dicens: Hi sunt canes mei venatici, quos  
 quotidie alo, ac quibus me cœlum vena-  
 turum confido. Verè cœlo dignus venator.  
 Remanent in saculo cuncta, quæ sunt seculi,  
 sola misericordia comes est defunctorum. Nec  
 memini, inquit, ni fallor, Hieron. mala morte  
 obiisse, qui libenter opera misericordiæ exer-  
 cuit: sed quàm amarum aliquando est nonnul-  
 lis accepisse panem filiorum, & misisse ca-  
 nibus, quàm triste ac lugendum pauisse canes,  
 equos, accipitres, quibus Dominus oues suas  
 pascendas commiserat, dicens: Pasce oues  
 meas, ipsi verò pauerint semetipsos, & canes  
 maiori cura & sollicitudine, quàm oues Christi  
 sanguine redemptas.

Ducis A-  
 medei ca-  
 nes vena-  
 tici erant

pauperes.

Temporum iniquitate iam diu premimur,  
 sed magna nobis affulget spes meliorum:  
 confidimus tranquilliorē breui fore Eccle-  
 siæ & Imperij statum: putamus mox con-  
 flandos gladios in vomeres, ac lanceas in fal-  
 ces conuertendas: O vtinam spem prouehat, ac  
 votis annuat Arbiter Mundi DEVS: sed spem pro pace  
 illam vehementer labefactat, adeo neglectus  
 in Clero presens, pietatis vigor & Canonum  
 rigor: Seruentur Canones, & cessabunt

obtinēda.



hæreses, aiebat Adrianus VI. Pontifex: sed & cessantibus hæresibus quid interest fidei an morum corruptela homines ad interitum trahat?

**Opus Cle.** quid ergo? vivat Clerus, & qui in Clero præ-  
**reforma-** sunt, Apostolicè, iuxta Canonum & Conci-  
**matione.** liorum statuta mores vitamq; componant: militent Deo, nec se implicent negotijs secularibus: sint irreprehensibiles, sobrij casti, nec turpis lucri cupidi, Exemplum sint Fidelium in verbo & in opere, tunc demum redibunt aurea & diu expectata secula: tunc pietas ac prisca fides reddita iuventute & resumptis lacertis efflorescet. Aliàs vereor, ne inani nos spe solemur, & frustra meliora speremus tempora, si in melius nostri non mutantur mores: an fallor, pro meritis ac moribus hominum Deus ut beneficia sic & supplicia dispensat.

**Sequitur** lam vero morum corruptio sic & correctio ut  
**populi** plurimum à Clero pendet: est enim sicut Sacer-  
**conversio** dos ita & populus: ergo pij, probi & casti sint in Clero mores, integritas presidentium salus est subditorum, ut loquitur Concil. Trid. conemur, ut finem iungam principio, conemur omnes demonis laqueos procul à nobis repellere, ut dicere nobis liceat cum Propheta: Susceptor meus & refugium meum ac DEVS MEVS, sperabo in eum, quia ipse liberauit me de laqueo venantium & à verbo aspero.



Restabat altera Pars venationis nostrae de Christo venatore simili modo ac methodo expedienda. sed temporum angustia vetat, ad illam itaque vos aliàs invito, interim conemur nos expedire à laqueis maligni. Et tantò faciliùs capiemur zelo & vinculo charitatis Christi Salvatoris.

## II. PARS ORATIONIS.

### De sacra venatione Christi.

**A**D sacram & spiritualem venationem nos nuper festiva dies S. Antistiti Huperio sacra opportunè vocauerat. Eius Partem priorem pro modulo virium iam pridem absolvimus: Alteram nunc promissi memor expediam.

Quod quidem vt tantò faciliùs fiat, necesse erit priorem venationis nostrae partem seu potius typum & sciagraphiam quandam paucis in memoriam reuocare. Diximus enim mundum hunc quasi vastum quoddam desertum esse, in eoq; duos potissimum venatores reperiri. Vnus est malignus Damon, qui à Christo Princeps huius mundi vocatur. Alter est Christus mundi redemptor ac Dominus. Ac ille quidem pro vehementi odio in genus humanum, crudeli ac rabiosa fame venatur hominum animas, ac varijs innumerisq; laqueis (velut ca-